

UiT Norges arktiske universitet

Studieprogramrapport 2020

Ph.d.-program i humaniora og samfunnsvitenskap

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Behandlet i ph.d.-utvalgets møte 6. april 2021

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Om evaluering av studieprogrammet	2
2	Opptak og inntakskvalitet.....	2
2.1	Opptak	2
2.1.1	Fordeling av studentene på enhetene	4
2.2	Alder ved opptak og disputas, kjønnsfordeling og nasjonalitet.....	4
2.2.1	Alder.....	4
2.2.2	Kjønnsfordeling.....	5
2.2.3	Nasjonalitet.....	5
3	Ph.d.-emner	5
3.1	Obligatoriske og valgfrie emner	5
3.2	Evaluerings av ph.d.-emner.....	6
3.2.1	Manglende evaluering av fagspesifikke ph.d.-emner.....	9
3.3	Tilpasning og tilrettelegging som følge av COVID-19	9
4	Supplerende tilbud til ph.d.-studentene.....	10
4.1	Seminar om karriereveiledning	10
4.2	Seminar i kappeskriving	10
5	Framdriftsrapportering	10
5.1	Studentenes og hovedveilederens framdriftsrapportering	11
5.2	Institutt-/senterrapporter	11
6	Midtveisevaluering	12
7	Veilederopplæring	13
8	Avlagte doktorgrader.....	13
9	Gjennomstrømming i ph.d.-studiet.....	14
10	Utenlandsstipend og overgangsstipend	16
10.1	Utenlandsstipend.....	16

10.2	Overgangsstipend.....	17
11	Forbedringsprosess – tilsetting i stipendiatstillinger/ opptak til ph.d.-program.....	17

1 Innledning

Kvalitetssystemet ble godkjent av universitetsstyret den 25. oktober 2018 og trådte i kraft 1. januar 2019 og systemet bygger på UiTs strategidokument Drivkraft i nord: Strategi for UiT mot 2022 som vektlegger kvalitet i utdanningene. Målsettingene i strategien følges opp i flere prosesser og skal også ligge til grunn i arbeidet med utdanningskvalitet. Kvalitetssystemet er et verktøy som skal bidra til at UiT når målsettingene gjennom systematisk og kontinuerlig forbedring av det samlede utdanningstilbudet og innenfor alle områder av utdanning.

Formålet med det systematiske kvalitetsarbeidet er å:

- støtte opp om en kultur der utvikling og forbedring av kvalitet står i fokus
- systematisk innhente relevant informasjon for å vurdere studietilbudenes kvalitet og relevans
- identifisere god kvalitet
- avdekke og korrigere kvalitetssvikt
- bruke informasjon og kunnskap man får gjennom kvalitetsarbeidet til strategisk vurdering og utvikling av det samlede studietilbudet
- bidra til at studentene oppnår læringsutbyttet og at det legges til rette for læring
- sikre og tilse at studietilbudene og kvalitetsarbeidet oppfyller krav gitt i lov og forskrift

Oppbygging

Kvalitetssystemet bygger på UiTs strategiske målsettinger og styringssignaler, bestemmelser gitt i lov og forskrift, samt erfaringer fra kvalitetsarbeid. Det angir hva som minimum kreves i kvalitetsarbeidet og er gjeldende for utdanninger på alle nivå (bachelor, master og ph.d).

Fagmiljøer og faglig ledelse står fritt til å utføre kvalitetsarbeid ut over dette, samt å tilpasse kvalitetsarbeidet til lokale forhold og studietilbudenes egenart.

Kvalitetssystem for utdanning ved UiT består av følgende deler:

- Systembeskrivelse
- Utfyllende retningslinjer
- Oppgavebeskrivelser og veiledninger til kvalitetsarbeidet
- Fakultetenes rutine- og prosedyrebeskrivelser

I henhold til UiTs kvalitetssystem for utdanning skal studietilbud jevnlig og systematisk evalueres for å sikre at de holder et høyt internasjonalt faglig nivå, har oppdatert samfunnsrelevans og at undervisningen skjer etter anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper. Evalueringene skal gjøres både av studentene, faglig ansatte og av eksterne parter fra samfunns- og arbeidsliv.

1.1 Om evaluering av studieprogrammet

Ph.d.-utvalget er programstyret for ph.d.-studiet i humaniora og samfunnsvitenskap og skal gjennomføre en årlig evaluering. Studieprogramledelsen skal utarbeide årlig rapport der kvaliteten i studieprogrammet vurderes. Rapporten skal baseres på evalueringsresultater, tilbakemeldinger og andre relevante grunnlagsdata.

Formål: Studieprogramevaluering skal ta for seg områder som er av særlig betydning for helhet og sammenheng i programmet, og for studentenes læringsutbytte.

Ramme: Alle studieprogram skal evalueres årlig og studenter og fagmiljø skal involveres i disse. Studieprogramledelsen skal planlegge, gjennomføre og følge opp studieprogramevalueringene.

Oppfølging: Studieprogramledelsen skal følge opp resultater fra evalueringene og iverksette tiltak der det er nødvendig. Evalueringsresultater og tiltak skal gjøres kjent for studentene på studieprogrammet.

2 Opptak og inntakskvalitet

2.1 Opptak

Fakultetet har 10 studenter med opptak til ph.d.-programmet i 2020. Dette er en kraftig nedgang i forhold til det antallet nye studenter som fakultetet i et normalår tar opp til programmet. Når årene 2019-2016 legges til grunn har fakultetet i snitt tatt opp 27 nye ph.d.-studenter årlig (27 studenter i 2019, 22 studenter i 2018, 25 studenter i 2017 og 34 studenter i 2016).

Faktorer som kan forklare nedgangen i opptakstallet for 2020 er flere. Perioden for studiestart har vært forskjøvet gjennom blant annet senere tilsetting i universitetsstipendiatstillingene, som

fører til at opptak skjer i semesteret etter finansieringsstart i stillingen. I noen tilfeller skjer dette så sent som i neste kalenderår.

I 2016 ble 60 % av de nye ph.d.-studentene tatt opp i vårsemesteret. I 2017 og 2018 ser vi at det ble tatt opp like mange nye studenter i vårsemesteret som i høstsemesteret, altså 50/50, mens i 2019 ble 33 % tatt opp i vårsemesteret. Samme trend ser vi for 2020 der 40 % av de nye ph.d.-studentene ble tatt opp i vårsemesteret.

Det tar i snitt 160 dager for tilsetting i stipendiatstillinger ved HSL-fak (når tiden stillingene ligger lyst ut i jobbnorge.no, holdes utenfor). Vi ser det går mye tid imellom noen av trinnene i tilsettingsprosessen som i sum bidrar til et senere tilsettings- og oppstartstidspunkt i kalenderåret enn nødvendig. Videre ble det i 2020 gitt forlenget periode for å avlegge mastergradseksamen på grunn av COVID-19 ved flere av universitetene i Norge. Søknadsfristen på HSL-faks utlyste stipendiatstillinger ble forlenget tilsvarende som en konsekvens av dette for å åpne opp for at mastergradskandidatene skulle kunne kvalifisere seg for å søke på stillingene. Universitetsstipendiatstillinger har som et resultat av disse faktorene gitt forskyvninger der tilsettings- og opptaksdato kommer sent i stedet for tidlig i kalenderåret. Utenlandske borgere fikk også utsatt oppstart på ph.d.-studiet gjennom å være koronafast i utlandet. Periodevis nedstenging av samfunnet og manglende tilgang til tjenester, forsinket prosessen med å søke oppholdstillatelse for arbeid i Norge.

En annen viktig forklaring på nedgang i opptakstallet for 2020, er effekten av reduksjonen i antall nøkkelfordelte stipendiatstillinger som ble fordelt fakultetet av universitetsstyret. Fakultetet fikk 6 nøkkelfordelte stillinger i 2020 og 7 stillinger i henholdsvis 2019 og 2018 mot f.eks. 11 nøkkelfordelte stipendiatstillinger i 2015. Nedgangen i antall nøkkelfordelte stillinger er koblet til fordelingsnøkkelen for stipendiatstillinger der gjennomstrømming i ph.d.-utdanningen ble innført som faktor i beregningen. HSL-faks lave andel fullførte doktorgrader seks år etter studentene ble tatt opp til studiet, har gitt færre universitetsstipendiatstillinger å lyse ut. Et gjennomsnitt av kullene 2014, 2013 og 2012 viser 41,9 % andel fullførte ph.d.-grader seks år etter opptak, mens KDs måltall er 75 %.

I 2019 ble effekten av nedgangen i antall universitetsstipendiatstillinger på opptakstallet ikke like tydelig fordi det samtidig ble tatt opp 8 ph.d.-studenter med NFR-finansiering, 3 studenter med stipendiatstilling ved andre enheter ved UiT eller eksterne institusjoner, og 2 studenter

tilsatt i institutters egenfinansierte stipendiatstillinger. For 2020 ser vi at 9 av de 10 opptatte ph.d.-studentene er tilsatt i universitetsstipendiatstillinger (herunder 2 studenter finansiert gjennom fakultetets historiske stillinger), mens kun en student har opptak basert på annen finansiering (NFR).

2.1.1 Fordeling av studentene på enhetene

I tabell 1 under vises en oversikt over nye studenter fordelt på fagområde og enheter ved fakultetet, og det totale antall aktive ph.d.-studenter per 31.12.2020 på enhetene. Samlet for fakultetet er det 129 aktive studenter ved utgangen av 2020.

Enhet	Faglig fordypning	Nye studenter i 2020	Totalt antall studenter*
AHR	Historie	1	25
ISK	Lingvistikk	1	39
	Litteratur og kultur	1	
IFF	Filosofi	2	9
ILP	Pedagogikk	2	30
ISV			35
IRN	Reiseliv	1	5
IBS	Barnevern/sosialt arbeid	1	3
CPS	Fredsstudier	1	1
Sesam			5
SKK			1
BAI			0
Sum		10	153

Tabell 1. Fordeling av ph.d.-studenter på enhetene

*Rapporterte tall til DBH våren 2020

2.2 Alder ved opptak og disputas, kjønnsfordeling og nasjonalitet

2.2.1 Alder

Gjennomsnittsalder ved opptak er 34 år for kull 2020. Den eldste er 50 år og den yngste med opptak er 25 år, mens de fleste er i trettiårene. Til sammenligning var gjennomsnittsalder 35 år for kull 2019, 31 år for kull 2018, 32 år for kull 2017 og 35 år for kull 2016 og 2015.

Gjennomsnittsalder hos de 23 ph.d.-kandidatene som disputerte i 2020 viser interessante forskjeller imellom kandidater fra de humanistiske og samfunnsvitenskapelige fagene. Kandidater i de humanistiske fagene er i gjennomsnitt 32 år ved oppstart av studiet, og 37 år ved disputas, og bruker i snitt fem år på å fullføre studiet. Kandidater i de samfunnsvitenskapelige fagene, inkludert pedagogikk og lærerutdanningene, er i gjennomsnitt 40 år ved opptak og 47 år ved disputas og bruker i snitt sju år på å fullføre doktorgraden.

2.2.2 Kjønnssfordeling

Kjønnssfordelingen mellom opptatte studenter i 2020 viser at 6 er kvinner og 4 er menn, det vil si en kvinneandel på 60 %. Til sammenligning var kvinneandelen 70 % i 2019, 73 % i 2018 og 64 % i 2017.

2.2.3 Nasjonalitet

Halvparten av de 10 opptatte studentene er norske statsborgere, og halvparten er utenlandske statsborgere. Nasjonaliteten blant de 5 ph.d.-studentene med utenlandsk statsborgerskap fordeler seg på disse landene: Russland (2 studenter), Tyskland (1 student), Pakistan (1 student) og Ghana (1 student).

3 Ph.d.-emner

3.1 Obligatoriske og valgfrie emner

Fakultetet tilbyr hvert år tre emner som dekker kravene til de obligatoriske komponentene i opplæringsdelen (vitenskapsteori, forskningsetikk og formidling): SVF-8038 Research Ethics (3 stp.) – tilbys i hvert vårsemester. SVF-8054 Theory of Science (7 stp.) - tilbys i hvert høstsemester. SVH-8001 Research dissemination (5 stp.) – engelskspråklig variant tilbys i hvert høstsemester / SVH-8002 Forskningsformidling (5 stp.) – norskspråklig variant tilbys i hvert vårsemester.

I tillegg har fakultetet det administrative ansvaret for det generiske emnet: GEN-8001 Take Control of your PhD Journey (2 stp) som er et tilbud ved Universitetsbiblioteket hvert semester. Emnet er del av porteføljen til High North Academy, og er et tilbud til alle nye ph.d.-studenter ved hele UiT. Ph.d.-utvalget har tidligere vedtatt at dette emnet kan godkjennes som valgfritt emne i opplæringsdelen til ph.d.-studenter i humaniora og samfunnsvitenskap. Øvrige generiske emner eller ‘transferable skills’-emner godkjennes normalt ikke i opplæringsdelen til studenter ved HSL-fak med mindre de kan sies å oppfylle læringsmålene satt for ph.d.-programmet. På dette området er det etablert ulik praksis av programstyrene ved de andre fakultetene ved UiT.

I 2020 tilbudte fakultetet totalt 12 ph.d.-emner. Siden ressurser og initiativ til de fagspesifikke emnene i teori og metode gis av instituttene/sentrene, svinger antallet emner som tilbys fra år til år. Til sammenligning ble det i 2019 tilbudt 18 emner, i 2018 ble det tilbudt 23 emner, mens

det i 2017 ble tilbudt 15 emner. I tabellen under vises en oversikt over antall tilbudte emner i forhold til antall aktive ph.d.-studenter på eget ph.d.-program de fem siste årene:

År	Antall emner	Antall studenter
2020	12 emner	153
2019	18 emner	145
2018	23 emner	141
2017	15 emner	168
2016	13 emner	184
2015	11 emner	153

Tabell 2. Antall tilbudte ph.d.-emner i forhold til antall aktive ph.d.-studenter årene 2020-2015

Vår-20	Enhet	Emne	Studenter	Merknad
	UB	GEN-8001 Take Control of your PhD Journey, 2 stp	32	Adgangsbegrenset: 30 plasser
	HSL	SVF-8038 Research Ethics, 3 stp	24	Obligatorisk emne
	HSL	SVF-8049 Vitenskapelig forskningskommunikasjon, 2 stp	8	Siste gang emnet ble tilbudt før nedlegging.
	AHR	ARK-8003 Vitenskapelige tekster og argumentasjon	0	
	ISK	KVI-8001 Bildekunst mellom historie, estetikk og praksis	3	
	ISK	LIN-8001 Semantics I (5 stp)	0	
	ISK	LIN-8003 Phonology I (5 stp)	3	
	ISV	SVF-8065 (Visual) Narratives and Anthropological Knowledge	5	
	Sesam	SVF-8059 Theorizing and Applying Critical Indigenous Philosophies	8	
Høst-20	UB	GEN-8001 Take Control of your PhD Journey, 2 stp	48	Åpent emne grunnet digital undervisning
	HSL	SVF-8054 Theory of Science, 7 stp	9	Obligatorisk
	HSL	SVH-8001 Research dissemination	15	Obligatorisk. Maks. 15 plasser
	AHR	SVH-8004 Social inequality in Health (5 stp)	11	
	ISK	HIF-8008 Professional skills in linguistics (5 stp)	5	
	ISK	HIF-8028 Cognitive Grammar: Basic course for PhD students (10 stp)	1	
	ISK	HIF-8100 Litteratur og medisin (5 stp)	2	
	ISK	LIN-8004 Syntax (5 stp)	2	

Tabell 3. Oversikt over tilbudte ph.d.-emner vår og høst 2020

3.2 Evaluering av ph.d.-emner

Hvert emne som arrangeres jevnlig, skal evalueres én gang i løpet av programperioden, det vil si hvert tredje år. Den vanlige praksisen er at et nytt emne, eller vesentlig revidert emne, evalueres etter første gangs gjennomføring. Emner som tilbys kun én gang skal også evalueres.

Det har blitt gjennomført emneevalueringer av følgende emner i 2020:

ARK-8003 Vitenskapelige tekster og argumentasjon

KVI-8001 Bildekunst mellom historie, estetikk og praksis

SVF-8065 (Visual) Narratives and Anthropological Knowledge

SVF-8059 Theorizing and applying critical indigenous philosophies

SVF-8038 Research Ethics

SVH-8001 Research dissemination

SVF-8054 Theory of Science

SVH-8004 Social Inequality in Health

GEN-8001 Take Control of your PhD Journey

HIF-8008 Professional skills in linguistics

ARK-8003 Vitenskapelige tekster og argumentasjon ble evaluert våren 2020. Det var 4 oppmeldte studenter, og de 3 som svarte på evalueringen var svært fornøyde med emnet. Kursets innhold var bedre enn forventet, og emnet hadde en positiv påvirkning på progresjon og kvalitet i egen skriving. Overgangen fra seminar med fysisk undervisning til digital undervisning hadde ingen innvirkning på kurset, og seminar på Zoom fungerte godt.

KVI-8001 Bildekunst mellom historie, estetikk og praksis ble evaluert våren 2020. Det var 3 oppmeldte studenter i emnet. Undervisningen skjedde digitalt, med to dagers intensiv undervisning. Evalueringen skjedde muntlig, og tilbakemeldingene var positive, med unntak av noen utfordringer knyttet til pensumlitteratur. Studentene ville i utgangspunktet ha fysisk undervisning, men var likevel fornøyd med undervisningen som ble gitt via Zoom.

SVF-8065 (Visual) Narratives and Anthropological Knowledge ble evaluert våren 2020. Det var 5 oppmeldte kandidater, og evalueringen skjedde muntlig. Studentene var fornøyde med den delen som omhandlet skrivekurset, samarbeidet dem imellom, og at de lærte å gi og ta kritikk. Første del av undervisningen skjedde før Korona, så da fungerte det godt med gode diskusjoner. Filmredigeringen måtte skje digitalt, noe som fungerte overraskende godt.

SVF-8059 Theorizing and applying critical indigenous philosophies ble evaluert høsten 2020, og det var 5 av 8 studenter som responderte. Studentene var veldig fornøyd med undervisningen, innholdet i kurset, pensum, strukturen og undervisningsmetodene. Omleggingen til digital undervisning fungerte godt, både forelesningene og diskusjonene. Digital undervisning førte også til at det kunne hentes inn internasjonale forelesere, noe som sannsynligvis ikke hadde vært et alternativ ved fysisk undervisning.

SVF-8038 Research ethics skulle ha vært evaluert våren 2020, men ble flyttet til høsten 2020 på grunn av Korona. Av 30 oppmeldte kandidater var det 15 som responderte på evalueringen som ble sendt ut. Studentene var fornøyd med både undervisninga og pensum. Studentene var delt i oppfatninga om digital undervisning ga dem like god læring som fysisk undervisning, og de var også delte i ønsket om videreføring av digital undervisning.

SVF-8054 Theory of Science ble evaluert høsten 2020, og 6 av 9 oppmeldte studenter responderte. Studentene var veldig fornøyd med undervisninga, både forelesningene og seminarene. På grunn av Korona var alle forelesninger ferdig innspilte, mens seminarene var stort sett basert på fysisk tilstedeværelse. En av tilbakemeldingene var at man burde forbedre kvaliteten på de innspilte forelesningene.

Emnet var reviderte noe etter forrige gangs gjennomføring, som følge av dårlige tilbakemeldinger tidligere. På grunn av de gode tilbakemeldingene i denne omgangen, ses det ikke som nødvendig å gjøre en større revidering av emnet igjen, som det tidligere ble vurdert etter høsten 2019.

SVH-8001 Research dissemination ble evaluert høsten 2020. 9 av 15 oppmeldte studenter responderte. Studentene var fornøyd med undervisningen og opplegget i emnet. Av forbedringspotensialer foreslås det at man kan fokusere litt mer på akademisk/vitenskapelig formidling, i stedet for at hovedfokuset ligger på offentlig formidling.

SVH-8004 Social Inequality in Health ble evaluert høsten 2020. Det var 14 oppmeldte studenter, og 5 av de responderte på studentevalueringen. Studentene var fornøyd med undervisningen, og de syntes at undervisningen hadde dekket innholdet i kurset. Spesielt plenumsdiskusjonene fungerte godt. De digitale forelesningene og interaksjonen fungerte overraskende bra, men studentene var likevel delte i oppfatningen om digital undervisning gir like god læring som fysisk undervisning. På samme måte var de også delte i ønsket om å kunne fortsette med digital undervisning.

HIF-8028 Cognitive Grammar: Basic course for PhD students

Det var bare én oppmeldt student i emnet, og studentevalueringen foregikk muntlig. Studenten var fornøyd med undervisningen, bl.a. strukturen, presentasjoner og utdelte oppgavesett. Av forbedringspotensial ble det foreslått at man får flere forfattere på pensumlisten.

3.2.1 Manglende evaluering av fagspesifikke ph.d.-emner

Av alle emnene som stod på lista for evaluering i 2020 var det to fagspesifikke emner som ikke ble evaluert. Begge emner skulle ha vært evaluert høsten 2020, og de er begge innenfor lingvistik: LIN-8004 Syntax og HIF-8008 Professional skills in linguistics. Kontaktpersonen på instituttet har etterspurt evalueringer fra faglærer, men det har ikke blitt gjennomført.

3.3 Tilpasning og tilrettelegging som følge av COVID-19

Som følge av COVID-19 pandemien har det for alle emner blitt gjennomført enten heldigital eller hybrid undervisning de siste semestrene. Tilbakemeldingene på disse undervisningsformene har vært stort sett positive. Det er likevel delte oppfatninger om man skal satse mer på digital undervisning fremover, da mange fortsatt foretrekker fysisk tilstedeværelse.

Digital undervisning har bl.a. åpnet for muligheter til å kunne inviterer gjesteforelesere fra andre lang, så det er noe som ses på som veldig positivt.

For noen av faglærerne var det problematisk med hybrid undervisning der undervisningsformen var seminarer med mye gruppearbeid. Da var det vanskelig å følge opp studenter som var fysisk til stede og samtidig være der for studenter som deltok via Teams/Zoom. Det er ikke alle undervisningsrom som fungerer best mulig for dette, og problemer med lyd kan føre til mye gjentakelser i undervisningssituasjonen. Det er videre utfordrende å følge opp de som er fysisk til stede samtidig som man skal f.eks. skal følge med på chatten i Zoom. Andre tekniske utfordringer som bytting mellom PowerPoint og internett har også blitt nevnt, da det kan ta mye tid og ikke fungerer like greit hele tida.

UiT har noen få, såkalte langstrakte klasserom. Dette er klasserom der lydkvaliteten er veldig bra, så det vil være mulig å prøve å bestille disse rommene for ettertiden, der det er behov.

4 Supplerende tilbud til ph.d.-studentene

4.1 Seminar om karriereveiledning

I de reviderte utfyllende reglene til forskrift for graden ph.d. ved UiT, det vil si studieprogrambeskrivelsen for ph.d.-programmet i humaniora og samfunnsvitenskap, har fakultetet forpliktet seg til å gi et seminartilbud med søkelys på karriereveiledning minst en gang i studentens opptaksperiode (hvert tredje år), for å forberede studenten på en yrkeskarriere i eller utenfor academia (jamfør punkt 14. Doktorgradsutdanninga). Det ble planlagt for et karriereveiledningsseminar i oktober, men fakultetet lyktes ikke med å få bidragsytere og program på plass, og arrangementet ble utsatt til 2021.

4.2 Seminar i kappeskriving

Et seminartilbud i kappeskriving ble arrangert på digital plattform (Zoom) i november. Fakultetet gav oppdraget til nestleder Linda Nesby ved Institutt for språk og kultur (ISK) og professor Turid Moldenæs, Institutt for samfunnsvitenskap (ISV), som sammen med førsteamanuensis Jonas Stein, ISV, og professor Marit Westergaard, ISK, tok opp tema som: Monografi versus den artikkelbaserte avhandlingen (Nesby); Kappens struktur og innhold (Moldenæs); utfordringer med å skrive introduksjonsartikkelen/kappen (Stein); og råd og tips til hvordan å skrive kappe (Westergaard). 20 studenter fulgte seminaret.

5 Framdriftsrapporterering

Fakultetets rutine for framdriftsrapporterering er en viktig del av kvalitetssikringsarbeidet i ph.d.-studiet. Den starter ved at ph.d.-studentene rapporterer årlig om framdrift og eventuelle avvik i utdanningsplanen (plan for arbeidet med ph.d.-prosjektet/-avhandlingen, og plan for opplæringsdelen) ved å besvare et skjema på 14 spørsmål innen 1. februar for det foregående kalenderåret, som del av semesterregistreringen i vårsemester i Studentweb. Hovedveilederne skal rapportere på lignende spørsmål (undersøkelse i Nettskjema). Framdriftsrapportene oversendes instituttet/senteret med oppfølgingsansvar for studentene, og enhetene bes gjennomføre forskersamtaler med studentene. En oppsummering av disse forskersamtalene nedfelles i en institutt-/senterrapport, som oversendes fakultetet i mai. I rapportene skal instituttet/senteret opplyse om behov for oppfølging og tiltak de har iverksatt, eller ønsker at fakultetet skal iverksette. Disse behandles i ph.d.-utvalgets junimøte.

5.1 Studentenes og hovedveiledernes framdriftsrapportering

Studentene og veileder har plikt til å levere framdriftsrapport, jmfør § 22. *Kvalitetssikring og rapportering* i ph.d.-forskriften og fakultetet utfyllende regler til forskriften pkt. 22.

106 studenter ble bedt om å levere framdriftsrapport og 96 av disse fulgte opp anmodningen, det vil si at 90 % av studentene leverte framdriftsrapport for kalenderåret 2020. Til sammenligning var svarprosenten 89 % for 2019, 79 % for 2018 og 70 % for 2017.

Det ble levert rapporter for 73 studenter fra hovedveilederne. Dette viser at hovedveiledere ikke har rapport for 34 studenter. Veileder har plikt til å rapportere om studentens progresjon og svarprosenten er ikke tilfredsstillende for 2020. Den er likevel bedre enn for 2019 der hovedveilederne rapporterte om progresjonen til kun 61 av 111 studenter. Manglende rapportering kan skyldes at rutinen ikke er godt nok etablert hos veilederne.

5.2 Institutt-/senterrapporter

Siden rutinen med framdriftsrapportering, forskersamtaler og instituttrapporter løper over hele vårsemesteret, kan det her i denne studieprogramrapporten for 2020, ikke gis oppsummeringer fra instituttene/sentrene rapporter for 2020, da forskersamtalene fortsatt pågår våren 2021. Det gis derfor en oppsummering fra institutt-/senterrapportene oversendt fakultetet våren 2020.

Enhetene meldte forsinkelser i doktorgradsarbeidet for noen av sine studenter som følge av enten reiseforbud, manglende tilgang på datainnsamling/feltarbeid, avbrutte utenlandsopphold, vanskelig arbeidssituasjon hjemme, omsorgsansvar ved stenging av skoler og barnehager m.v., på grunn av Covid-19 pandemien. Studentene og veilederne leverte sine framdriftsrapporter før det ble innført strenge restriksjoner og har derfor meldt om nye utfordringer med framdriften i studiet da forskersamtalene ble gjennomførte.

Da Ph.d.-utvalget behandlet rapportene i møte 9. juni 2020 (sak PHD-U 8/20), ble følgende bestemt:

Instituttene/sentrene ble oppfordret til å følge opp egne ansatte som er hovedveiledere slik at flere besvarer den årlige framdriftsrapporten over ph.d.-studentenes progresjon i studiet, og

involvere hovedveiledere når stipendiatens pliktarbeid settes opp slik at dette godt koordinert med utdanningsplan for ph.d.-studiet.

Ph.d.-utvalget bad leder og administrasjonen følge opp forslag om justering av stillingsbeskrivelse for studieledere med et tillegg om at de har et særlig ansvar for å tilpasse stipendiaters pliktarbeid med utdanningsplanen for ph.d.-studiet. Videre skal leder og administrasjonen kartlegge forsinkelser i ph.d.-studiet og forlengelser med lønn i stipendiatstillinger som konsekvens av koronapandemien, samt skaffe oversikt over tiltak iverksatt ved enhetene innen utgangen av 2020.

Ph.d.-utvalget bad leder og administrasjonen om å iverksette følgende tiltak: seminar om karriereveiledning høst 2020, kurs i kappeskriving høst 2020 og kurs om monografi vs. artikkelbasert avhandling vår 2021.

6 Midtveisevaluering

Universitetsstyret vedtok innføring av obligatorisk midtveisevaluering av ph.d.-studenter som tiltak for å forbedre gjennomstrømmingen i studiet. Dette ble inkludert i revidert forskrift for graden ph.d.-ved UiT gjeldende for alle studenter med opptak høsten 2018 og senere. Fakultetet vedtok egne utfyllende bestemmelser for midtveisevaluering, og har fastsatt rutine og veileder. Oppgaven med midtveisevaluering ble delegert til instituttene. Første gruppe studenter som omfattes av ordningen stod klare for å gjennomføre midtveisevaluering våren og høsten 2020. For å få til en god rutine for oppfølging på enhetene har fakultetet hvert semester sendt påminnelse til enhetene med navn på studentene, deres veiledere, og når midtveisevalueringen i henhold til utdanningsplanen skal finne sted.

Det er for tidlig å evaluere om ordningen har ønsket effekt på gjennomstrømmingen. Prodekanen planlegger en evaluering av rutinen, og vil ta en gjennomgang av rapportene fra midtveisevalueringer på slutten av vårsemesteret 2021.

7 Veilederopplæring

Universitetsstyret vedtok 09.02.2017 innføring av obligatorisk opplæring av ansatte som skal veilede ph.d.-studenter (sak S 2/17 *Gjennomstrømming i ph.d.-studie*¹). Ambisjonen er at alle veiledere ved UiT innen 2020 skal ha gjennomgått veilederopplæring, og at veiledere skal gjennomgå oppdateringskurs minimum hvert tiende år.

Oppdraget ble delegert til Result - Ressurssenter for undervisning, læring og teknologi, som utviklet et kurs med fokus på praktisk trening og teoretisk innsikt i forskningsveiledning. Kurset i forskningsveiledning ble gjennomført første gang studieåret 2018/2019 og har tatt opp tre kull deltakere så langt. HSL-fak har hatt få deltakere på de to første kursene, men 26 veiledere fikk opptak til kurset i forskningsveiledning kull 2020/2021.

Kurset organiseres med to obligatoriske samlinger supplert med fakultetsvise seminarer. HSL-fak arrangerer normalt et eget seminar for veiledere av ph.d.-studenter både i høst- og vårsemesteret, der seminaret i vårsemesteret er koordinert med Results kurs i forskningsveiledning. I 2020 ble det planlagte seminaret i vårsemesteret avlyst grunnet koronapandemien. Det ble ikke satt opp seminar i høstsemesteret.

Ph.d.-utvalget spilte inn forslag til tema for seminar med veiledere av ph.d.-studenter i møte 9. juni 2020 (sak PHD-U 11/20): hovedveileder, biveileder(e), forskningsgrupeledere; hvordan skape gode veilederteam; hvordan veilede digitalt; diskusjon om hvordan det veiledes i oppstart av studiet. Hvordan lages det et godt opplegg i fasen før skriving av tekst? Forventningsavklaring av roller veileder-student; etiske retningslinjer for veiledning som utgangspunkt for diskusjon.

8 Avlagte doktorgrader

Det ble gjennomført 23 disputaser for ph.d.-graden i 2020. De kreerte doktorgradskandidatene fordeler seg med 11 i vårsemesteret og 12 i høstsemesteret. Til sammenligning fullførte 16

¹ Arkivreferanse: 2017/675-1.

kandidater ph.d.-graden i 2019, 13 i 2018, 16 i 2017, og 19 i 2016. To personer ble kreert for dr.philos.-graden i 2020 med avhandlinger innenfor fagområdet historie.

Blant de som fullførte ph.d.-graden i 2020 leverte 12 monografier, mens 11 leverte artikkelbaserte avhandlinger. Det var også ganske jevnt fordelt mellom monografier og artikkelbaserte avhandlinger i 2019 (9 monografier og 7 artikkelsamlinger). Tidligere år viser at flere leverte monografier enn artikkelsamlinger. I 2018 leverte 8 av 13 kandidater monografi, mens i 2017 leverte 10 av 16 kandidater monografi, og i 2016 var tilnærmet like mange som leverte monografi og artikkelbasert avhandlinger. I tabellen under er en oversikt over fullførte doktorgrader.

Enhet	Navn	Monografi	Artikkelsamling	Oppnådd ph.d.-grad
ISK	Emil Lundedal Hammar (2015)		X	03.04.2020
	Arve Hansen (2016)		X	17.03.2020
	Harald Haraldsen Lindbach (2015)	X		28.08.2020
	Maria Nordrum (2016)	X		27.03.2020
	Desaleng B. Workneh (2012)	X		07.09.2020
ISV	Siren Hope (2007)	X		23.06.2020
	Åshild Skjeggstad Lockert (2014)		X	17.08.2020
	Kanako Uzawa (2014)		X	21.02.2020
	Kåre Slåtten (2013)	X		04.11.2020
ISV/CPS	Benjamin U. Schaller (2014)	X		17.06.2020
ISV/IRN	Inga Marie O. Skavhaug (2016)	X		03.12.2020
AHR	Ingar Figenschau (2015)		X	21.02.2020
	Erlend Kirkeng Jørgensen (2016)		X	06.11.2020
	Joakim Aalmen Markussen (2016)	X		10.12.2020
IFF	Kerstin S. Reibold (2017)	X		07.12.2020
ILP	Sidsel Boldermo (2016)		X	18.08.2020
	Jens Breivik (2012)		X	25.09.2020
	Ømur Caglar-Ryeng (2013)		X	28.05.2020
	Evelyn Eriksen (2014)		X	03.12.2020
	Inger Lise Johannessen (2013)	X		04.09.2020
	Zoia J. Ravna (2016)		X	14.05.2020
	Lisbet Rønningsbakk (2013)	X		28.02.2020
	Ragnvald A. Storvoll (2011)	X		26.05.2020
dr.philos.	Ørnulf R. Wikstrand Andresen	X		15.10.2020
dr.philos.	Olav Tysdal		X	19.11.2020

Tabell 4. Oversikt fullførte ph.d.-grader 2020

9 Gjennomstrømming i ph.d.-studiet

Blant kandidatene som oppnådde ph.d.-graden i 2020, gjennomførte 15 av 23 kandidater innenfor 6 år brutto tid regnet fra opptaksåret. I gruppen forsinkede kandidater som brukte mer

enn 6 år på å fullføre graden (8 ph.d.-kandidater), ser vi at de fleste skrev monografi (6 kandidater), mens 2 kandidater skrev artikkelsamling. Det er ingen forskjeller å spore imellom kjønnene i gruppen forsinkede kandidater som brukte mer enn seks år på å fullføre graden (50/50). Institutt for pedagogikk og lærerutdanning kommer svakest ut med å ha 5 av de 8 ph.d.-kandidatene som fullførte graden på overtid (mer enn seks år).

Kunnskapsdepartementets måltall for de humanistiske og samfunnsvitenskapelige fagene er at 75 % av ph.d.-studentene skal ha fullført graden innenfor en tidsramme på seks år etter opptak til studiet. I tabellen under er det en oversikt over andelen fullførte ph.d.-kandidater i prosent fordelt på UiTs fakulteter med ph.d.-program, seks år etter opptak til kullene 2012, 2013 og 2014.

Fakultet	Rapporteringsår 2018 (kull 2012)	Rapporteringsår 2019 (kull 2013)	Rapporteringsår 2020 (kull 2014)	Snitt over 3 år
BFE-fak	84,2	78,9	45,8	69,6
Helsefak	61,8	65,7	56,4	61,3
HSL-fak	50,0	34,8	40,9	41,9
IVT-fak²			100,0	100,0
Jurfak	100,0	40,0	71,4	70,5
NT-fak	80,0	82,6	61,1	74,6
UiT snitt	75,2	60,4	62,6	66,1

Tabell 5. Antallet disputerte innen seks år (studentkull 2012, 2013 og 2014) ved UiTs fakulteter som hadde eget program

Gjennomstrømmingen for kullene som skulle vært uteksaminert i 2020, det vil si opptatte studenter i kull 2014, viser en markant nedgang for realfagene i forhold til tidligere kull. Kull 2014, som UiT rapporterer om andelen fullførte doktorgrader for ved utgangen av 2020, var 24 % større enn kullet året før. Bakgrunnen for dette er at 2014 var det året hvor det ble ryddet opp i de historiske stillingene, noe som medførte at enhetene måtte tilsette i en rekke ubesatte stillinger og som igjen resulterte i et svært stort kull samlet for UiT. Ved HSL-fak var antall opptatte studenter i dette kullet, 22 ph.d.-studenter. Dette litt lavere opptakstall enn det fakultetet normalt tar opp til programmet årlig (gjennomsnittlig 27 nye studenter årlig). Andelen fullførte doktorgrader for de tre kullene ph.d.-studenter i 2012-2014, viser et gjennomsnitt på 41,9 % for HSL-fakultetet. Dette er 7,5 prosentpoeng økning sammenlignet med forrige måling (snittet av kullene 2011-2013).

² IVT-faks første studenter ble tatt opp i 2014.

Den pågående pandemien har dessverre medført en del forsinkelser for flere ph.d.-studenter. Ved HSL-fakultetet ble det for 2020 innvilget koronarelatert forlengelser i stipendiatstillingene til 29 ph.d.-studenter. Fordi pandemien ennå ikke er over, vil det være behov for å vurdere eventuelle forlengelser også i tiden fremover. Det er på institusjonsnivået igangsatt et arbeid for å kartlegge det økonomiske omfanget av innvilgede forlengelser av stipendiatperiodene. Samtidig jobbes det med å finne en løsning for hvordan man skal sikre likebehandling av alle stipendiater, også de som så langt ikke har søkt om forlengelse.

10 Utenlandsstipend og overgangsstipend

Fakultetsstyret satte av kr 1 200 000 i øremerkede midler til de strategiske tiltakene utenlandsstipend og overgangsstipend for 2020.

10.1 Utenlandsstipend

Som del av ph.d.-studiene kan det legges opp til et utenlandsopphold ved en vertsinstitusjon av relevans for studentenes ph.d.-prosjekt. Fakultetet kan støtte opphold med varighet på inntil seks måneder, og unntaksvis opp til ti måneder. UiT har egne retningslinjer for dette.

Seks ph.d.-studenter søkte om utenlandsstipend for 2020 og fire av disse oppfylte kriteriene og fikk innvilget støtte med til sammen kr 475 000 i stipend og reisestøtte. Tildelingen skjedde i oktober 2019 og altså før pandemien. Tre av de fire mottakerne måtte justere planene sine for utenlandsstipendet som følge av reiserestriksjoner og helt eller delvis nedstengte campuser hos vertsinstitusjonen. To studenter har enda ikke fått avviklet utenlandsoppholdet. Fakultetet har valgt å være fleksibel når det gjelder nedkorting av varigheten på oppholdet, og tillatt utsettelse av utenlandsoppholdet på grunn av pandemien. Nest siste semester med finansiering i stipendiatstillingen ble da satt som siste frist for å disponere innvilget støtte. Basert på erfaringene med utenlandsstipend og pandemi for tildelingen i 2020, justerte fakultetet vilkårene for støtteordningen da det ble invitert til søknader om utenlandsstipend for 2021, med søknadsfrist i oktober 2020. Her ble det lagt til et nytt krav til søknader om støtte. Grunnet koronasituasjonen med mulige lokale, regionale eller nasjonale smitteutbrudd, skulle søknaden også inneholde plan for fleksible løsninger (f.eks. aktiviteter på digitale plattformer, med mer) dersom vertsinstitusjonen må delvis eller helt stenge campus.

10.2 Overgangsstipend

Fakultetet lyste ut overgangsstipend i både vår og høstsemesteret i 2020. Stipendet er beregnet på kandidater som har lyst til å satse på en vitenskapelig karriere. Invitasjonen gikk til forskere som enten hadde disputert eller til ph.d.-kandidater som hadde levert avhandlingen til bedømmelse i perioden siden forrige utlysning. Søknadsfristene 1. mars og 1. september er satt med tanke på kandidatenes muligheter for å kunne disputere før sommeren og innen utgangen av kalenderåret. Fakultetet mottok søknader fra 10 kvalifiserte ph.d.-studenter/forskere og tildelte 4 overgangsstipend á 3 måneders lengde. Overgangsstipendene ble i hovedsak benyttet til skriving av artikler/bokkapitler for publisering, og til utvikling av forskningsprosjekt for bl.a. søknad om postdoktorstilling eller annen forskningsfinansiering.

11 Forbedringsprosess – tilsetting i stipendiatstillinger og opptak til ph.d.-program

I april 2020 ble det nedsatt en gruppe som fikk i mandat å gjennomgå prosessene med tilsetting i stipendiatstillinger og opptak til ph.d.-program ved UiT med tanke på å kartlegge og forbedre disse. Initiativ til arbeidet ble tatt av seksjonsleder Anne Fismen i Seksjon for rekruttering (SREK). Arbeidsgruppen har vært ledet av prosjektleder for forbedringsprosesser Svein-Are Tjeldnes og seniorrådgiver Karin Eilertsen i Avdeling for organisasjon og økonomi i samarbeid med Fismen, og med representanter fra seksjonene ved hvert av fakultetene, samt medarbeidere i fellestjenestene ved SREK og Seksjon for personal og organisasjon. Arbeidsgruppen har kartlagt alle trinnene i begge prosessene og identifisert flere problemområder. Dermed har gruppa valgt ut områder for iverksetting av tiltak. Ett av tiltakene, som nå prøves ut som et pilotprosjekt ved BFE-fak og HSL-fak, er at opptaksgrunnlaget for ph.d.-studier hos søkere på stipendiatstillinger overdras fra fakultetene og til Fellestjenesten for opptak. Andre tiltak som er under utarbeidelse, er utvikling av veileder for intervju til stipendiatstillinger; lage opplæringsplan for TU-medlemmer; presisering av kravene til opptaksgrunnlag i mal for betenkning til stipendiatstillinger; korte ned ledetiden i tilsettingssaker, m.fl.

